

"אגורה באהלך עולמים"

(תהילים ס"א)

מטות – תשפ"ב

שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו

אומר המדרש (שמות רבה, טו, כד): 'החודש הזה לכם' - החדש הזה לכם, הרוצה את הלבנה היאך צריך לברך? בזמן שהיה ישראל מקדשין את החדש (עיי ראה), יש מן רבנו אמרין ברוך מחדש חדשים. ויש מהם אומרים ברוך מקדש חדשים. ויש מהם אומרים מקדש ישראל, שאם אין ישראל מקדשים אותו אותו קדוש פלום. ואל תתמה על זה שהקדוש ברוך הוא קדש את ישראל, שנגמר והייתם לי קדשים כי קדוש אני ה', ולפי שהם מקדשים לשמים לקד מה שהם מקדשים הוא מקדש".

זה הכוח שיש לישראל בניהם מה שאין כן לאומות העולם, שיכולים ישראל להחליט על הזמנים והטבע, שאם לא קידשו את החודש, לא מתחיל החודש שלאחריו. וממשיך המדרש ואומר: "צא ולמד מקלי השרת, משה קדש את המושך, ואת כל פלוי מי היה מקדשם, וכל היה משה לבוא ולקדש, אלא מה היה עושיין היה הכהן מקבל בו דבר של קדש והקלי מתקדשת, פשם שקדש משה בים המזבח או יין נסך או מנחה, מערה בקלי חל וקלי חל מתקדש. ואם קלי חל פשה הוא מתמלא מן הקדש מתקדשת, על אחת כמה וכמה ישראל שהם קדושים ומקדשים את החדש". בעצם מדמה המדרש את הפה של ישראל לכלי השרת שבמקדש.

אומר ר' יונה: הפה ככלי שרת בבית המקדש, בשעה ששם יין או סולת בכלי השרת בפעם הראשונה הם מקבלים קדושה. כך הפה של האדם, לאחר שקידש אותו הקב"ה בפעם הראשונה, הוא קדוש וכל דבר שיוציא אדם מפיו יתקיים בעולמות עליונים אם שומר הוא את פיו בקדושה כמו כלי השרת. מכל האמור עולה, כי פיו של האדם הוא קודש.

בניא מעשה בר' יהודה לייב להמחשת הדברים. ר' יהודה לייב זכה להאריך ימים, בצלילות ובבריאות איתנה. כאשר הגיע לגיל מופלג, תמיהו כולם ושאלו אותו בזכות מה הארכת ימים? (כמובן לא מצרות עין, אלא בכדי ללמוד דרכי הנהגות). השיב ר' יהודה שכאשר הוא היה צעיר לימים, התפרסמה חכמתו של החפץ חיים שהיה חסיד וקדוש. הוא ערך את ספר משנה ברורה במשך שלושים שנים והיה מדקדק בכל מילה והלכה (רק את חלק ג') הלכות שבת לקח לו עשר שנים לכתוב) והיה החפץ חיים בעצמו עובר מעיר לעיר למכור את ספריו. באחת הפעמים הגיע החפץ חיים לעיר שלי וקניתי ממנו כרך אחד. למדתי מאותו כרך ונהנתי מאוד וחייכתי לרגע בו אוכל לקנות כרך נוסף. לאחר זמן, הזדמן החפץ חיים פעם נוספת לעיר וניגשתי לקנות ממנו את הספר אותו בו חפצתי כ"כ. הוצאתי כסף לשלם לרב ואז פנה אלי ושאל לשמי, השבתי לו: יהודה לייב הכהן. שאל אותי הרב, אין לך במקרה חוב אצלי על הספר הקודם שרכשתי? כך רשום בפנקסי. השבתי לרב כי אני בטוח ששילמתי את מלא הסכום בפעם הקודמת, תממה הרב אבל האמין ומכר לי את ספרו. המשך החפץ חיים לעיר אחרת, ניגש אליו יהודי לקנות כרך אחד והוסיף שיש לו חוב על הכרך הקודם. שאל אותו החפץ חיים מה שמך? השיב לו, יהודה לייב הכהן. באותו רגע, הרגיש החפץ חיים נקיפות מצפון על שחשד ביהודי סתם. לקח הרב את הכסף ומחק את שם בעל החוב מפנקסו וחזר לעירה הראשונה לחפש את ר' יהודה. לאחר מאמצים הצליח הרב לאתר את ביתו, ניגש ודפק על הדלת. פתח בעל הבית והתפלא, פתח ואמר החפץ חיים, טעיתי ובאתי לבקש סליחה על שחשדתי אותך. אמר ר' יהודה כלל לא נפגעת, קורה שיש טעויות. אמר החפץ חיים, אדם שחשד בחברו צריך לפייסו ולברכו. אז כבר ביקשתי מחילה ופייסתי אותך ונשאר לי לברך אותך, במה אברך אותך? ענה ר' יהודה, אני שמח בחלקי, ב"ה לא חסר לי דבר. שאל אותו, אולי תחפץ באריכות ימים? השיבו, כי אינו מעוניין שהרי בסוף אדם הופך לחולה וסובל, עדיף להתבגר ולסיים. אמר החפץ חיים אברך אותך באריכות ימים, בשלימות, בדעה צלולה ובגוף בריא ונפרד ממנו לשלום. אמר ר' יהודה לייב (שהיה בן 93) אשריו מי שחשד אותו החפץ חיים.

זו עוצמה של יהודי ששומר את פיו בקדושה, עד שכל דבריו מתקיימים!

השבת נקרא את פרשת מטות, הפרשה פותחת בפסוק: "וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה ה' אתי. איש כי ידר נדר ליהנה או השבע שבועה לאסר אסר על נפשו לא יחל דברו ככל היצא מפיו ועשה". שואל הרשב"ם: בכל התורה לא מצאנו פרשה שיש בה ציווי לבניי שאינה מתחילה ב- וידבר או ויאמר ה' למשה צו את בניי. ומדוע כאן הלשון שונה ומתחילה הפרשה מייד בציווי של משה לבניי מבלי לציין שהקב"ה ציווה אותו? מתוך הרשב"ם: שהפרשה הקודמת הסתיימה בציווי הקרבנות, "אלה תעשו ליהנה במועדיכם לבד מנדריכם ונדבתיכם ולעלתיכם ולמנחתיכם ולנסקיכם ולשלימתיכם". מפרש רש"י: אלה תעשו לה' במועדיכם - דבר הקצוב לחובה (אלו הקרבנות). לבד מנדריכם - אם באתם לידור קרבנות ברגל, מצוה היא בידכם או נדרים או נדבות שנדרתם כל השנה תקריבם ברגל. שמא יקשה לו לחזור ולעלות לירושלים ולהקריב נדריו ונמצא עובר בכל תאחר. כאן יש אזהרה לאדם שלא יאחר לשלם את נדרו ולא יעבור עליו שלושה רגלים בלי שהביא את קרבנו, שלא יעבור על איסור של כל תאחר.

נמצא, שבסוף הפרשה הקודמת קראנו על הדין של 'לבד מנדרכם' ולכן כאשר מדבר משה אל ראשי המטות שיהירו את ישראל על אותם הנדרים שנדרו, שיביאו את קרבנם בזמן. הדבר מתקשר לדבריו בסוף הפרשה הקודמת ובגלל סמיכות הדברים לא היה צריך לחזור ולפתוח במילים וידבר או ויאמר ה' למשה.

דבר אחר, הגמרא בחגיגה אומרת שנדרים זה דבר הפורח באויר. מה הכוונה? אומר רש"י: שההיתר לחכם להתיר נדר לאדם, אינו נלמד מכתוב מפורש אלא מרמז קל ולכן מכונה פורח באויר, שאין לו בסיס וייסוד חזק. דין זה שייך יותר לתורה שבעל פה ולא לתורה שבכתב.

בכדי להבין את הדברים נביא את דברי המדרש (רבה, נשא, מגד) על הפסוק "ויחל משה את פני השם": "אמר רבי פרקה בשם רבי חלבון בשם רבי יצחק, שהתיר נדרו של יוצרו (של הקב"ה). כיצד? אלא, בשעה שעשו ישראל העגל עמד משה מפני האלהים שימחל להם. אמר האלהים, משה, כבר נשבעתי: זבח לאלהים יחכם, ודבר שבועה שקצא מפי איני מחזירו. אמר משה, רבון העולם ולא נתת לי הפרה של נדרים? ואמרת: איש כי ידר נדר לה' או השבע שבועה לאסר אסר על נפשו לא יחל דברו, הוא אינו מוחל אבל תכס מוחל את נדרו בעת שישאל עליו, וכל קו שמורה הוראה אם ירצה שיקבלו אחרים הוראתו צריך הוא לקומה וחקלה, ואתה צויתני על הפרת נדרים, דין הוא שפתיר את נדרך פאשר צויתני להתיר לאחרים. מיד נתעטף בטליתו וישב לו פזקו, והקדוש ברוך הוא עומד קשואל נדרו (כפי שעושים אנו התרת נדרים, שהשואל עומד והמתירים יושבים), וכן הוא אומר ואשב בהר. ואפשר שהנה משה יושב והאלהים יתברך שמו עומד, אמר רבי דרוסאי קתדרא עשה לו קתדרא של אסטליסטקין הללו בשעה שהן נכנסין לפני השלטון והן נראין עומדין ואין אלא יושבין, ואף כאן קד, ושיבה שהיא נראה עמידה, הני: ואשב בהר".

המדרש ראינו, שמשם מעיד שהקב"ה ציווה אותו על הפרת נדרים ובעצם אין לנו מקור בתורה שמורה לחכם להתיר את הנדר. משה פותח את הפרשה בדין שגילה לו הקב"ה שבתורה הוא נמצא רק בדרך רמו.

הסיפור על הפסוק 'לא יחל דברו' אומר: דווקא ישראל בכל יחל דברו, אבל אומות העולם אינם בדין זה. שדווקא היהודי צריך להיזהר שלא לחלל את שבועתו או נדרו אבל לגוי אין עניין לשמור דברו. ומדוע לאומות העולם אין דין של לא יחל דברו? ועוד, מה המיוחד בזה שאדם מוציא דבר מפיו שאינו יכול להשתחרר מדיבורו ללא היתר של חכם? מה יש בכוח הפה שאין בשום איבר בננו שמחייבו באופן כזה?

ניתן לצפות בשיעור המלא בערוץ של הרב דוד לוי ביוטיוב

צריך לדעת, כי על כל העבירות שבתורה נאמר, 'ונקה' וכאן בשבועה נאמר, 'לא ינקה'. שלכל העברות יש תשובה חוץ משבועת שוא או נדר שלהם אין תקנה וכן העולם מזדעזע. כשברא השם את עולמו, באו מלאכי השרת ואמרו, עתידים בני האדם לחטוא ותשמידם ומדוע לך לברוא אותם? אמר להם, יש תשובה! כל אחד שטעה יחזור והעולם יתקיים. אבל בשבועה אפילו לאחר שעשה אדם תשובה, לא ינקה את אשר ישא את שמו לשוא ונמצא שכלפי השבועה הטענה של המלאכים עומדת בעינה. ממשיכה הגמרא ואומרת, כל עבירות שבתורה נפרעים ממנו וכאן ממנו וממשפחתו. שואלים התוספות: כתוב במסכת שבת בעוון נדרים בניו הקטנים של אדם מתים. משמע קטנים ולא גדולים, בניו ולא שאר משפחתו. אלא, יש חילוק בין נדר לשבועה. שבועה חמורה יותר ויכולים להיפרע ממנו וממשפחתו בשונה מעוונות אחרים. עוד, שבכל עוונות נפרעים ממנו וכאן ממנו ומכל העולם כולו.

צריך להבין, שאין לאף אחד את הקריטריונים בכדי לקבל היתר להישבע!

אומר **האבן עזרא**: לא מצאנו עונש מפורש על העובר על עשר הדברות, חוץ מעבודה זרה ונשיאת שם לשוא שהיא מכל הלאווים שבעשרת הדברות. שרוצה ונואף, עבירות קשות הם ולא יכול לעשותם בכל עת. אבל המרגיל עצמו לשבועה, יעשה ביום ללא מספר וזו עבירה לבדה תאריך הגלות ותוסיף מכה.

מכל הדברים נפנים ונלמד, איזו זהירות רבה צריך האדם על מוצא פיו. עליו לחשוב היטב לפני שמוציא דבר מפיו. עד היכן צריכה להיות השמירה מפני השבועה: זאת נבין **מהמעשה בר'** **יעקב מליסה** שהיה גברא רבה של העיר לסיסה. פעם אחת, נצרך הרב לנסיעה לעיר מסוימת. התלבש הרב כעני בכדי שלא יהיו אותו ויחלקו לו כבוד ועלה לקרון הנסיעה. לפתע בדרך צעק אחד הנוסעים שסכפו נגנב, התבונן בנוסעים וחדש בר' יעקב שהיה נראה כעני וביקש ממנו שישב את סכפו. הרב ענה שאין בידו מאומה ואינו יודע במה מדובר. כאשר הגיעו לעיר הזמין הנגנב את הרב לדון תורה וציבור רב הגיע. טענו השניים את טענותיהם בפני רב העיר ולאחר חקירה, ביקש רב העיר מר' יעקב שישבע שלא גנב את הכסף ויפתור אותו מהדין. ר' יעקב לא היה מוכן להשבע בשום אופן ובכדי לסיים את הדין הציע לשלם חצי מהסכום ובלבד שלא ישבע. ראה הנגנב שכך, והפציר ברב שיוציא ממנו את כל הסכום שהרי אם מוכן לשלם חצי וודאי גנב הוא את הכסף. פנה הרב לר' יעקב ואמר, או שתשלם הכל או שתשבע. אמר ר' יעקב, אשלם שלושת רבעי הסכום. גם כעת לא קיבלו את הצעתו וביקשו: או הכל או שבועה. אמר ר' יעקב, הצעה אחרונה בהחלט! תשעים אחוז מהסכום ואם לא בלית ברירה אני אשבע. הנגנב לא וויתר ורצה את מלא הסכום ובלית ברירה היה צריך ר' יעקב להישבע. ביקש הרב מספר דקות, נפנה לצד והחל מתפלל. תוך שתי דקות התעלף אדם אחד בתוך אולם הדיונים והתחילה המולה סביבו. כאשר התעורר מיד הודה שהוא הגנב והחזיר את הגנבה. מיד הבין הרב שעומד מולו אדם גדול וגזר עליו שיגלה את זהותו. לאחר ששמע כי מדובר בר' יעקב, ביקש מחילה מהרב, שהוא מצידו אמר שהרב פעל עפ"י ההלכה. שאל אותו הרב, כבר הסכמת לשלם תשעים אחוז מהסכום, מדוע לא הסכמת לשלם את מלא הסכום? השיב ר' יעקב, בתחילה הייתי מוכן לשם מחצית מהסכום כיוון שבחישוב שעשיתי, אם הייתי מוכר את כל רכושי מלבד תשמישי הקדושה זה הסכום אליו הייתי מגיע. בשלב הבא הסכמתי למכור גם את תשמישי הקדושה מלבד הספרים ולבסוף ויתרתי גם על הספרים והגעתי עד לתשעים אחוז מהסכום. עשרה אחוז נוספים אין לי ובכדי לשלם אני צריך להיות בעל חוב ולוה איני מוכן! איך אקח כסף שאין לי מהיכן להחזיר? ולכן הסכמתי להשבע בלית ברירה. אני יודע כמה חמורה שבועה ופניתי להשם בתפילה שיציל אותי משבועת שוא אפילו שהיא אמת ובי"ה ששמע תפילתי.

היה מוכן ר' יעקב לוותר על כל רכושו ובלבד שלא להשבע! ייזהר אדם בכל כוחו לבל ישבע כלל, לא על אמת ועל אחד כמה וכמה שלא על שקר, בין אם מקיים את השבועה ובין אם אינו מקיימה. ישים אדם לב לכל דיבור היוצא מפיו, שלא יגרום נזק לסובבים אותו ויזכור שעל שבועה, הקבי"ה אינו סולח. לא יבטיח אדם ולא יקבל עליו נדר ואפילו לא בענייני קדושה. הפה שלנו הוא כלי שרת ויש לו כוח עצום, חלילה אדם שמחלל את פיו, לעלות להצטער כי ברית כרותה לשפתים.

יהי רצון שזוכה לקדש את פינו, ששומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו.

מוקדש לרפואת איתי רפאל בן מירה, רבקה בת שרה, ישראל מרדכי דוד בן שמעון צבי, משה בן רבקה, רונן בן מתילדה, לעילוי נשמת דוד בן מרים, ולהצלחת עם ישראל

נבין כעת את עניין החומרה בנדר או שבועה. אומר **המדרש (רבה, מטות, כב, א)** על בפסוק בפרשתנו: 'איש כי ידור נדר להשם- ונשבעת חי ה' **בְּאֵמֶת בְּמִשְׁפָּט וּבְדַקָּה**, אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, לֹא תִהְיֶה סְבוּרִים שֶׁהַנֶּדֶר לָכֶם לְהִשָּׁבַע בְּשִׁמְי אֲפִילוּ בְּאֵמֶת, אִין אֶתְהָ רְשָׁאִי לְהִשָּׁבַע בְּשִׁמְי אֲלָא אִם כֵּן יִהְיֶה דָּךְ פֶּל הַמְדוּת הָאֵלֹהִים: (הראשון) אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ תִירָא, שְׁתִּהְיֶה כְּאוֹתוֹ שֶׁנֶּקְרָא יִרְאִי אֱלֹהִים, אֲבָרְהֶם, אִיבֹב וְיוֹסֵף. אֲבָרְהֶם דְּכַתִּיב כִּי עִתָּה יִדְעִיתִי כִּי יִרְאֵ אֱלֹהִים אֶתְהָ, אִיבֹב דְּכַתִּיב אִישׁ תָּם וְיִשָּׁר יִרְאֵ אֱלֹהִים, יוֹסֵף דְּכַתִּיב אֶת הָאֱלֹהִים אֲנִי יִרְאֵ, הָיִי אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ תִירָא. (השני) וְאוֹתוֹ תַעֲבֹד, אִם אֶתְהָ מִפְּנֵה עֲצֻמָּה לְתוֹרָה וְלַעֲסָק בְּמַצְוֹת וְאִין לָךְ עֲבֹדָה אַחֲרָת, לָכֵךְ נֶאֱמַר: וְאוֹתוֹ תַעֲבֹד. (השלישי) וְבוֹ תִדְבֹק, וְכִי יָכוֹל אָדָם לְדַבֵּק בְּשִׁכְיָנָה, וְהָלֹא כְּבָר נֶאֱמַר כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אֲכָלָה הוּא, אֲלָא לֹמַר לָךְ, כֵּל הַמְשִׁיחַ בְּתוֹ לְתַלְמִיד שֶׁקוֹרָא וְשׁוֹנֵה וְעוֹשֶׂה פְּרַקְמִטִּיא וּמִהַנְהוּ מִנְּקִטִּיו, זְהוּ שֶׁנֶּאֱמַר עָלָיו: וְבוֹ תִדְבֹק, אִם יֵשׁ דָּךְ פֶּל הַמְדוּת הָאֵלֹהִים אֶתְהָ רְשָׁאִי לְהִשָּׁבַע, וְאִם לֹא אִין אֶתְהָ רְשָׁאִי לְהִשָּׁבַע. מַעֲשֶׂה בְּנֵאִי הַמְלֵךְ שֶׁהָיָה לוֹ שְׁנֵי אֲלָפִים עֲגֵרוֹת וְכָלֶם נֶחְרְבוּ עַל שְׁבוּעַת אֲמֵת, כִּי צִדָּד, אֹמְרֵם אָדָם לְחַבְרוֹ בְּשׁוֹבָעָה שֶׁאִי הוֹלֵךְ וְאוֹכֵל דָּךְ וְכֵךְ בְּמִקוֹם פְּלוֹנִי, וְאֶשְׁתֵּה דָךְ וְכֵךְ בְּמִקוֹם פְּלוֹנִי, וְהָיִי הוֹלְכִין וּמִקְטָמִין שְׁבוּעָתוֹ, וְנֶחְרְבוּ. מִה הַנְּשָׁבַע בְּאֵמֶת דָּךְ, הַנְּשָׁבַע עַל הַשָּׁקֶר עַל אַחַת כְּמֵה וְכְמֵה" .

מדברי המדרש עולה כי יש שלושה קריטריונים בכדי לאפשר לאדם להשבע והם כנגד נפש שכל וגוף. אותו תירא- כנגד הנפש. אדם צריך שתהיה לו התרגשות ופחד מהקבי"ה. זו הרגשה פנימית בנפש ורק כאשר יהיה אדם יירא אך ורק מפני השם יתברך, יזכה לשלמות ביראה וזו הייראה האמיתית. אותו תעבוד- כנגד הגוף. שצריך אדם לבטל מחיצות הגוף ביחס למצוות, את כל מה שמעכב עליו את קיום המצוות. העבודה שייכת בגוף כיוון שהנפש והשכל ברגע עושה להם חיבור עם השם, הם נמשכות ומשתוקקות אליו ומה מעכב אותנו? המסך העכור של הגוף שמושך למטה, כל מיני תאוות שמונעות מהאדם להתרומם. ברגע שנדע לסלק את המחיצות של הגוף, נראה כיצד דברים משתנים. בו תדבר- כנגד השכל. שהשם אש אוכלה הוא ולא יכול לדבור בו הגוף, אלא המחשבה שבשכל. אדם שיהיה שלם בשלושת קריטריונים אלו, יכול להשבע.

אומר **הנביא ירמיהו (ד, ב)**: 'ונשבעת חי ה' **בְּאֵמֶת בְּמִשְׁפָּט וּבְדַקָּה** וְהִתְבָּרְכוּ בּוֹ גּוֹיִם וְבוֹ יִתְהַלְלוּ'. צדקה- כנגד הגוף, שאדם מרגיש רחמים כלפי העני. משפט- כנגד הנפש, שפעמים ואדם עם נפש ירודה ופעמים נפש שמחה ומרוממת וצריך אדם לשפוט נפשו ולהטות אותה לכיוון השמחה. אמת- כנגד השכל, אמת היא מידת הקבי"ה כפי שמצאנו בגמרא בשבת, אמר ר' חנינא: חותמו של הקבי"ה אמת. בלי חותם האמת אין האדם יהיה ישר בשכלו. היות ומילת אמת שורכבת מהאות הראשונה שבאלף בית, ומהאות האחרונה, ומהאות האמצעית שהיא מ"ם. על שם "אני ראשון ואני אחרון ואני הוא". מזהיר הנביא ואומר שבכדי שיהיה יכול אדם להשבע הוא צריך להיות שלם בשלושת נקודות אלו, אחרת עליו להיזהר מאוד בדיבורו.

אומרת **הגמרא בנדרים (כב)**: כל הנודר נדר כאילו בנה במה, והמקיימו כאילו הקריב על הבמה. אומר **ה"י**: בנה במה בזמן איסור בניית הבמות. קיים הנדר שנדר, כאילו הקריב קרבן בבמה ועבר גם על שחיטה חוץ לקדושים. אומר המפרש: כל הנודר כאילו בנה במה לע"ז ואם קיימו כאילו הקריב לע"ז. כך מבאר גם הירושלמי ושואל הירושלמי, ידוע כי עונש על ע"ז הוא מיתה בסקילה ואיסור תורה הוא ואילו שבועה היא איסור לאו בלבד ואיך אפשר להשוות בין הדברים? אלא, כל הנודר כאילו עובד את יצרו והכוונה היא, שפעמים כשאדם בלחט הדברים או כאשר רוצה הוא לאמת את דבריו, הוא מוציא מפיו שבועה או נדר. נמצא שהוא פועל מכת היצר וזה גדר של ע"ז.

אומר **התנא דבי אליהו**: הדברות, אנכי השם אלוהיך, לא יהיה לך אלוהים אחרים ולא תשא, מה ענין זה אצל זה? ללמדך שהרגיל בשבועת שוא, כאילו עובד ע"ז.

בגמרא **בבא מציעא** מסופר על ר' אליעזר בנו של רשב"י, שלאחר פטירתו הונח בעליית הגג במשך עשרים ושתיים שנים ובכל תקופה זו לא נראתה חיה רעה בעיר. מדוע? שכל מי שהיה לו דין עם חברו, היו מגיעים לפתח הבית בו היה מונח ר' אליעזר, טוענים טענותיהם והיה יוצא פסק דין מעליית הגג, מי זכאי ומי חייב. בא רשב"י בחלום לחכמים וביקש שיביאו את בנו לקבורה. כאשר רצו לקבורו, לא אפשרו זאת בני אותו מקום, עכבור שמו. לבסוף הערימו עליהם חכמים והביאו אותו לקבורה. אומר המהרש"א: מדוע לא היו חיות רעות בשנים אלו? כיוון שהיה פוסק להם הדין וממילא לא היו צריכים להגיע לידי שבועה ואומר התנא, ששבועה מביאה חיה רעה על העיר.

הגמרא בשבועות (לט) אומרת: (כאשר יש אדם הרוצה להשבע בכדי להוכיח צדקתו בבית דין) אומרים לו, הוי יודע שכל העולם נודעו שאמר השם בסיני לא תשא את שם אלוהיך לשוא. מסביר המהרש"א: כי ב- י-ה השם צור עולמים. העולם נברא בעשרה מאמרות משמו של הקבי"ה, וכאשר נשבע אדם בשמו, מזדעזעים יסודות העולם.

ניתן לצפות בשיעור המלא בערוץ של הרב דוד לוי ביוטיוב

שבת שלום! הרב דוד לוי